

We hebben van netcongestie vooral een bouwopgave gemaakt. Het antwoord lijkt bijna automatisch: netten verzwaren en sneller uitbreiden.

Maar er is ook een andere manier om tegen energieplanologie aan te kijken. Ze doet denken aan de principes van de Trias Energetica: eerst beperken en slimmer omgaan met wat er is, en pas daarna uitbreiden wat nodig is.

Margreet van der Woude (<mailto:woude@ce.nl>) is kennisliaison bij de opleiding Energieplanologie van Energiesysteem en Ruimte.

Energieplanologie gaat namelijk niet alleen over netcapaciteit, maar ook over keuzes in tijd en ruimte. Die keuzes worden niet alleen op nationaal en regionaal niveau gemaakt, maar juist ook lokaal, door 342 gemeenten. Toch krijgt energieplanologie op gemeentelijk niveau nog te weinig aandacht. Terwijl het voor gemeenten geen bijzaak is, maar een randvoorwaarde om door te kunnen met de ontwikkeling van wonen, werken en mobiliteit. Juist op lokaal niveau liggen er kansen om het decentrale energiesysteem anders en slimmer vorm te geven:

- **Eerst accepteren.** Ons energiesysteem is extreem betrouwbaar. We zijn eraan gewend geraakt dat energie er altijd is, op elk moment. De vraag is of dat onder alle omstandigheden nodig is. Wat als we erkennen dat er momenten zijn waarop niet alles tegelijk kan? Niet als probleem, maar als onderdeel van hoe het systeem werkt.
- **Dan voorkomen.** Veel knelpunten ontstaan doordat vraag en aanbod niet goed op elkaar aansluiten. Juist hier kunnen gemeenten het verschil maken door energie integraal mee te nemen in ruimtelijke ontwikkelingen—bijvoorbeeld met wijkopslag om vraag en aanbod lokaal te balanceren, of met afspraken over het laden van elektrische auto's. Minder zichtbaar dan bouwen, maar vaak minstens zo effectief.
- **En pas daarna bouwen.** Uitbreiding blijft nodig, daar is geen twijfel over. Maar liever als sluitstuk dan als vertrekpunt. Als resultaat van keuzes die al gemaakt zijn: wat accepteren we, wat lossen we slimmer op, en wat moet echt worden uitgebreid?

Energieplanologie begint niet bij bouwen, maar bij het beperken en slimmer organiseren van wat er is — en pas daarna gericht uitbreiden waar dat echt nodig is. Daarmee ligt de sleutel voor het decentrale energiesysteem bij gemeenten: zij brengen vraag en aanbod in tijd en ruimte bij elkaar.